

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**MĂSURI CONCRETE DE
PROMOVARE A PREZENȚEI
LA VOT/ TIMP LIBER PENTRU
VOT**

material documentar

octombrie 2021

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Vlad Drăguș
Expert parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

EXEMPLE DIN UE	4
BULGARIA	4
GRECIA	4
SPANIA	6
EXEMPLE DIN AFARA UE	6
CANADA	6
NORVEGIA.....	7
SUA	7
BIBLIOGRAFIE	10

Exemple din UE

Bulgaria

O inițiativă de stimulare a prezenței la vot a fost aplicată în Bulgaria la alegerile parlamentare din 2005. Pentru aceste alegeri, guvernul bulgar a decis organizarea unei loterii cu premii pentru participanții la vot. Dreptul de a participa la loterie era câștigat o dată cu exprimarea votului în cadrul alegerilor, însă înscrierea propriu-zisă la loterie trebuia făcută personal de către alegător. Loteria în sine a avut loc în ziua următoare alegerilor. Premiile includeau o mașină în valoare de 15.000 de euro, echipamente pentru computer, aparate electronice și telefoane mobile. Guvernul a contractat o companie privată, Agenția de Publicitate 2A, pentru a organiza și desfășurarea loteriei. Au fost implicate și alte companii: o companie de calculatoare, E-Card, angajată să gestioneze programele software și bazele de date utilizate; înregistrarea prin SMS a fost administrată de "Globul", unul dintre cei trei operatori de telefonie mobilă din țară; înregistrarea prin telefon a fost gestionată de Compania Bulgară de Telecomunicații (singura companie care gestionează telefonie fixă din țară). Globul și Compania Bulgară de Telecomunicații au încasat taxele percepute pentru mesajele text și pentru apelurile telefonice utilizate pentru înregistrare. Acest model de loterie a fost asupra criticat de presă, organizații internaționale și chiar de reprezentanți ai Consiliului European, aceștia invocând că modul în care a fost promovată loteria s-a apropiat în mod periculos de publicitate electorală mascată¹.

Grecia

La 5 iulie 2015, Grecia a organizat un referendum național cu privire la condițiile pe care statul elen ar trebui să le accepte cu privire la ajutorul de la instituțiile internaționale de creditare. Fiind văzut ca un punct de cotitură al evoluției economice pe termen mediu și lung, referendumul a intensificat eforturile autorităților elene de a asigura o prezență cât mai mare la vot a cetățenilor. Una dintre metodele de realizare a acestui deziderat a fost acordarea unei forme speciale de concediu, tuturor angajaților, fie ei din mediul public sau din mediul privat.

¹ <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/engaging-the-electorate-initiatives-to-promote-voter-turnout-from-around-the-world.pdf> p. 60

Conform prevederilor [legislației electorale](#), toate întreprinderile industriale, meșteșugărești și comerciale precum și exploatațile din sectorul privat, sunt obligate să acorde personalului un concediu special cu plată pentru facilitarea participării lor la vot în cadrul referendumului.

Numărul de zile de concediu acordat pentru transferul la locul de exercitare a dreptului de vot se determina după cum urmează:

1. Pentru angajații cu un regim de lucru săptămânal de șase zile:

- a. Celor care se mută, pentru a-și exercita dreptul de vot la o distanță de 100-200 de km, li se acordă un concediu de o zi lucrătoare.
- b. Celor care parcurg o distanță de 201-400 de km li se acordă un concediu de două zile lucrătoare.
- c. Celor care parcurg o distanță de 401 kilometri sau mai mult li se acordă un concediu de trei zile lucrătoare, cu condiția să călătorească exclusiv pe căile rutiere (acordarea se făcea în baza unei declarații a solicitantului)
- d. Pentru cei care călătoresc în zona insulară, pentru care nu există acces rutier, numărul de zile de concediu acordat va fi luat în considerare de la caz la caz, în funcție de distanță și de condițiile speciale de călătorie, însă nu poate să depășească trei zile lucrătoare.

2. Pentru angajații cu un regim de lucru săptămânal de cinci zile:

- a. Celor care se deplasează, pentru a-și exercita dreptul de vot, la o distanță de 200-400 de kilometri, li se acordă un permis de o zi lucrătoare ;
- b. Celor care parcurg o distanță de 401 kilometri sau mai mult, li se acordă un concediu de două zile lucrătoare, dacă călătoresc exclusiv pe căile rutiere (în baza declarației) ;
- c. Pentru cei care călătoresc către zona insulară, pentru care nu există acces rutier, numărul de zile de concediu acordat va fi luat în considerare de la caz la caz, în funcție de distanță și de condițiile speciale de călătorie, dar nu poate depăși trei zile lucrătoare.

Spania

Prin [Decretul Legislativ nr.2 din 23 octombrie 2015](#) privind statutul lucrătorilor, sunt stabilite prevederile aplicabile în domeniul relațiilor individuale și colective de muncă din Regatul Spaniol. Art. 37 al Legii stabilește perioadele de repaus la care sunt îndreptățiți lucrătorii spanioli, fiind precizate diverse circumstanțe de acordare a perioadelor respective. La alin (1) lit.d este prevăzut că unul dintre motivele pentru care angajatorii trebuie să ofere timp liber angajaților, este pentru exercitarea unor drepturi personale sau îndeatoriri civice indispensabile, înțelese în sensul legii ca fiind exercitarea dreptului la „sufragiu activ”. Durata perioadei de program liber acordată poate fi stabilită atât pe cale legală cât și pe cale convențională, însă în ambele cazuri este supusă compensației precum o zi de concediu de odihnă.

Exemple din afara UE

Canada

În Canada, mai multe state au reglementat prin legea electorală dreptul lucrătorilor la o zi liberă pentru a exercitarea dreptului la vot.

În statul Alberta, [Legea electorală](#) prevede că angajații vor primi o perioadă de repaus (timp liber pe zi) în ziua alegerii după cum urmează :

- trei ore consecutive pentru a vota între orele 9:00 și 20:00 în ziua alegerilor
- dacă programul de lucru al unui alegător nu prevede cele trei ore consecutive, (ex. în cazul unui program de lucru aleatoriu) angajatorul trebuie să acorde timp liber în mod corespunzător pentru a asigura și facilita alegătorului dreptul la vot
- timpul liber va fi remunerat ca fiind timp lucrat, angajatorul neputând să impună nici o penalitate angajatului pentru luarea timpului liber
- timpul suplimentar liber este dat exclusiv pentru vot.

În statul Quebec, sunt în vigoare aceleași reglementări, însă o [prevedere expresă](#) este făcută cu privire la faptul că timpul liber alocat pentru vot nu va include și timpul de repaus zilnic la care este îndreptățit lucrătorul.

De asemenea, aceste [prevederi](#) pot fi identificate și în statul Ontario.

Norvegia

Municipalitatea Evenes, din nordul Norvegiei, a încercat o campanie inovatoare de loterie pentru alegerile municipale din 1995, pentru a maximiza participarea. A fost prima dată când s-a încercat o astfel de activitate în Norvegia. Ideea de a efectua o loterie a venit din cadrul administrației municipale, care a susținut că o loterie ar spori interesul alegătorilor de a participa la alegeri. Câștigătorul va primi tichete de călătorie, singura restricție fiind ca plecarea în călătorie să se facă de la aeroportul local din Harstad-Narvik. Administrația municipală a organizat loteria, iar Consiliul Electoral din cadrul municipalității a fost responsabil de administrarea acesteia și de selectarea a doi câștigători dintre cei care au votat. Conform cadrului legal și practicilor electorale din Norvegia, alegătorii care participă la alegeri sunt marcați în registrul electoral de la secțiile de votare și, prin urmare, a fost o simplă chestiune pentru conducerea superioară a municipalității să aleagă un elector din registru la întâmplare. Alegătorul nu a trebuit să semneze niciun document sau să obțină un bilet de lot la secția de votare: din punctul de vedere al alegătorului, el sau ea a fost inclus automat în loterie odată ce au votat.

Rezultatul inițiativei a fost o prezență crescută la vot, pentru acele alegeri specifice, dar rezultatele acestei activități nu au fost evaluate în detaliu. Alegerile municipale din Norvegia au loc la fiecare patru ani, aproximativ 800 de alegători participând medie în municipiul Evenes. Alegerile la loterie din 1995 au arătat o creștere a participării cu aproape 10% comparativ cu alegerile municipale anterioare din 1991. Totuși, alegerile municipale din 1999 au văzut că participarea la Evenes a scăzut cu mai mult de 7% în comparație cu cifrele din 1995. Deoarece această evaluare ia în considerare un număr relativ mic de alegeri, este dificil să se ajungă la concluzii ferme cu privire la impactul efectiv, pe termen lung, al loteriei unice.²

SUA

În marea majoritate a circumscripțiilor electorale din SUA, exercitarea votului este condiționată de o înregistrare prealabilă a cetățeanului cu drept de vot. Această înregistrare a fost considerată în anumite circumstanțe un impediment privind prezența crescută la vot. În acest sens, pentru a nu renunța în totalitate la practica înregistrării la vot, au fost aplicate diverse strategii de simplificare a acestui proces. Una dintre cele mai pragmatice moduri de simplificare a fost digitalizarea procesului, mai exact crearea posibilității de înregistrare online. [Un studiu privind sistemului de înregistrare](https://www.idea.int/sites/default/files/publications/engaging-the-electorate-initiatives-to-promote-voter-turnout-from-around-the-world.pdf) a alegătorilor online din Georgia (SUA) a arătat că aproximativ 71% dintre cei care s-au

² <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/engaging-the-electorate-initiatives-to-promote-voter-turnout-from-around-the-world.pdf> p. 58

înregistrat online pentru a vota, au și exercitat acest drept, comparativ cu 48% în cazul celor care s-au înregistrat prin corespondență și 52% în cazul celor care s-au înregistrat prin intermediul unui ghișeu local. Potrivit calculelor autorilor studiului, dacă fiecare stat american ar fi implementat o politică de înregistrare a alegătorilor online, cum ar fi cea a Georgiei, ar fi putut fi cu 536.000 mai mulți alegători în cadrul alegerilor din 2016.

O altă abordare a autorităților americane pentru a reduce absenteismul la vot a este cea a oferirii unor metode alternative de vot celei cu prezență fizică. Procedura respectivă este denumită „votul prin absență fără motivare” (No-excuse absentee voting). Aceasta presupune exprimarea votului în afara cadrului obișnuit (ex. ziua votului, circumscripția de care aparține) pe baza unei „cereri” făcute în momentul înregistrării votantului. În această situație, se vor oferi anumite alternative de către autoritățile electorale, cea mai folosită fiind cea a votului prin corespondență. În două treimi din statele americane, orice alegător poate vota absent fără a oferi o motivare, iar într-o treime din state, este necesară o astfel de motivare. Unele state oferă o listă permanentă de vot pentru absenți: odată ce un alegător cere să fie adăugat la listă, acesta va primi automat un buletin de vot special (prin absență) pentru toate alegerile viitoare.³

În statul American Colorado, a fost implementat un sistem de vot „[de la domiciliu cu centre de vot](#)”. În 2012, Colorado a integrat în sistemul său electoral posibilitatea votului prin corespondență, prin care fiecare alegător înregistrat primește automat un buletin de vot pentru fiecare alegere care are loc în stat. Colorado a păstrat toate opțiunile de vot disponibile anterior. Singura metodă de vot care a fost eliminată a fost votarea prin secția de cartier în ziua alegerilor, care a fost înlocuită cu opțiunea de a vota în ziua alegerilor la centre speciale pentru vot. Aceste centre sunt, în esență, echivalente cu centrele de votare în ziua alegerilor, în sensul că sunt locuri mari, cu locație centrală în cadrul unei aşezări urbane sau rurale. În alte state, adoptarea votului prin corespondență a eliminat capacitatea alegătorilor de a vota personal în interiorul unei cabine de vot tradiționale.

O metodă cu adevărat inovatoare de a crește prezența la vot abordată în spațiul SUA, a fost aplicată în statul Virginia, unde mai bine de 25.000 de persoane încarcerate în trecut, au participat la alegerile din 2016, ca urmare [a reinstaurării acestor drepturi de către guvernatorul statului](#). Una dintre pedepsele complementare care se aplică în anumite state, pe lângă pedeapsa privativă de libertate, constă în limitarea drepturilor electorale, inclusiv dreptul la vot.

O altă abordare care a fost identificată în SUA în statul Alabama, unde a fost adoptată ideea acordării de timp liber în ziua votului (pentru ca alegătorii să își poată exercita acest drept). [Legea electorală din Alabama](#) oferă acest drept alegătorilor, indiferent de tipul de

³ Mai multe informații privind sistemul de vot absentee: <https://www.ncsl.org/research/elections-and-campaigns/absentee-and-early-voting.aspx>

alegeri despre care este vorba, fie ele locale, de stat sau federale. Timpul liber oferit de angajator nu poate depăși o oră și este condiționat de disponibilitatea urnelor în raport cu programul de lucru al angajatului. Dacă urnele se vor deschide cu cel puțin două ore înainte de începerea programului sau se închid în mai mult de o oră de la finalul programului, obligația de a oferi timp liber nu mai incumbă angajatorului.

Un [număr de 32 de state americane](#) au prevederi similare în legislațiile lor electorale, elementele care variază fiind, de regulă, perioadele de timp liber oferite. Cele mai frecvente perioade aplicate sunt cele de două ore.

În statul Alaska, este [precizat](#) că timpul liber pentru vot trebuie să fie unul corespunzător, însă prevederile privind deschiderea și închiderea urnelor se aplică similar precum în cazul Alabama.

Bibliografie

Bulgaria/Norvegia

<https://www.idea.int/sites/default/files/publications/engaging-the-electorate-initiatives-to-promote-voter-turnout-from-around-the-world.pdf>

Grecia

<https://www.kodiko.gr/nomothesia/document/583667>

Spania

<https://www.conceptosjuridicos.com/estatuto-de-los-trabajadores-articulo-37/>

Canada

<https://www.ehlaw.ca/employers-obligations-on-election-day/>

<https://www.electionsguebec.gc.ca/english/provincial/voting/vote-on-polling-day-4-hours-to-vote-it-s-your-right.php>

<https://www.qp.alberta.ca/documents/Acts/E01.pdf>

SUA

<https://www.acluak.org/en/time-vote>

<https://cdn.americanprogress.org/content/uploads/2018/07/10161310/VoterTurnout-report-8.pdf>

<https://codes.findlaw.com/al/title-17-elections/al-code-sect-17-1-5.html#:~:text=The%20necessary%20time%20off%20shall,section%20shall%20not%20be%20available.>

https://www.dorsey.com/~media/files/newsresources/publications/2008/10/employee-time-off-on-election-day-a-statebystate_/files/election-guide/fileattachment/election-guide.pdf

<https://eji.org/news/virginia-governor-restores-voting-rights-to-over-69000-formerly-incarcerated-citizens/>

<https://www.ncsl.org/research/elections-and-campaigns/absentee-and-early-voting.aspx>

<https://static1.squarespace.com/static/599b81d8e6f2e1452a4955ea/t/599bb45446c3c42867a1a535/1503376469774/Turnout+Effects+from+VBM+Elections.pdf>